

VILJANDI LASTEAED KARLSSON

HEI HOPSTI!

ÕPPEKAVA

Lasteaia missioon

Lasteaia kõikide töötajate missiooniks on toetada laste kehalist, vaimset ja sotsiaalset arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks.

Selleks on vaja:

- luua lapsele arengut soodustav keskkond, tagada turvatunne ja eduelamused ning toetada lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta;
- soodustada lapse kasvamist aktiivseks, vastutus- otsustus- ja valikuvõimeliseks, oma otsusele ja tunnustatud käitumisnormidele vastavalt käituvaks ning vajadusel oma käitumist korrigeerivaks, teiste suhtes avatuks, teisi arvestavaks, tundlikuks, koostöövalmis inimeseks;
- toetada last ümbritseva maailma mõistmisel ja tervikliku maailmatunnetuse kujunemisel;
- abistada ja toetada vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel, vajadusel nõustada neid.

Lasteaia visioon

Lasteaed Karlsson on kodune, turvaline, kohalikke traditsioone hoidev, samas uuendusmeelne asutus ja kollektiiv teeb kõik endast oleneva, et olla toeks perekonnale lapse arendamisel, päevahoiul, kooliks ettevalmistamisel.

Strateegilised eesmärgid visiooni täitmiseks:

- Meie lasteaiast leiab laps endale palju sõpru ja saab päevaks hea tuju.
- Meil on pidevalt täienev õppekava, head võimalused toas ja õues mängimiseks, parimad õppevahendid, siin tehakse huvitavaid üritusi ja väljasõite, hoolitsetakse lapse tervise eest, kindlustatakse igapäevane maitsev ning tasakaalustatud toit.
- Koostöös peredega luuakse lapsele õnnelik lapsepõlv, kõigi osapoolte vahel valitsevad sõbralikud suhted ja kõik huvigrupid on meie tööga rahul.
- Meil on väärtustatud iga lapse ja töötaja vajadus ning võimalus end mitmekülgset arendada ja teostada.

1. Üldsätted

1.1. Viljandi Lasteaed Karlsson õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud riikliku õppekava alusel.

1.2 Viljandi Lasteaed Karlsson õppekava koostamisest ja arendamisest võtsid osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates vanemaid.

1.3 Viljandi Lasteaed Karlsson õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi.

1.4 Viljandi Lasteaed Karlsson õppekavas esitatakse:

2. Lasteasutuse liik ja eripära;

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;

4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;

5. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;

6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;

7. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus;

8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. Lasteasutuse liik ja eripära

2.1 Viljandi Lasteaed Karlsson on munitsipaalõppeasutus. Lasteaed on koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus.

2.2 Lasteaed Karlsson avati 1977.a. 6-rühmalisena. Lasteaed asub aadressil Kesk-Kaare 19, Viljandi 71015.

Alates 02.01.2012 on lasteaed 8- rühmaline. Kaks rühma asuvad Kaare Kooli ruumides. Kõikidel rühmadel on kasutada kaks rühmaruumi.

Hetkel töötab lasteaias kaks sõimerühma ja 6 aiarühma 3.-7.a. lastele.

2.3 Vajadusel moodustab lasteaija direktor lisaks nimetatud rühmadele (või nende asemele) liit- ja sõimerühmi.

2.4 Lasteaial on õppe- ja kasvatustegevuse arendamiseks, analüüsimiseks ja juhtimiseks vajalike otsuste vastuvõtmiseks pedagoogiline nõukogu.

2.5 Lasteaija juures tegutseb alaliselt lasteaija hoolekogu, kelle ülesandeks on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning luua koostöös personaliga lasteaija tööks ning õppe- ja kasvatustegevuse edukaks kulgemiseks vajalikud tingimused.

2.6 Lasteaija eripära: oleme liitunud Eesti Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikuga. Iga kuu toimub üks planeeritud matkapäev ja vastavalt tegevuskavale viiakse läbi õppekäike.

2.7 Lasteaed on liitunud projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“

2.8 Lasteaial on aastate jooksul välja kujunenud traditsioonilised üritused:

September: Kommijooks, 1. september; Liiklusnädal.

Oktoober: Õpetajate päeva tähistamine; Matk ümber Paala järve; Leivanädal.

November: Hingedepäev; Karlssoni rammumees; Isadepäev, Mardilaat; Kadripäev.

Detsember: Advendihommikud; Jõulupeod.

Jaanuar: Kuuskede ära saatmine; Talvetrall.

Veebruar: Sõbrapäev; Vabariigi aastapäev; vastlapäev.

Märts: Karlssoni sünnipäev; Naistepäev; Tüdrukute päev.

Aprill: Naljapäev; Südamenädal; Kevadpühad; Nõidade päev.

Mai: Perepäev; Emadepäeva simman; Liikluspäev; Kevadine spordipäev; Lõpupidu.

Juuni: Lastekaitsepäev.

2.8 Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkond*):

- 1) Mina ja keskkond;
- 2) Keel ja kõne;
- 3) Eesti keel kui teine keel;
- 4) Matemaatika;
- 5) Kunst;
- 6) Muusika;
- 7) Liikumine.

3.1.1 Valdkond Mina ja keskkond

3.1.1.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- 5) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses.

3.1.1.2 Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- 1) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

3.1.1.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- 5) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

3.1.1.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) ütleb küsimisel oma eesnime ja ea aastate arvuna või näitab seda sõrmedega;	1) ütleb küsimisel oma ees- ja perekonnanime; teab, kas ta on poiss või tüdruk	1) nimetab erinevaid kehaosi ja osutab nendele; oskab rääkida sellest, mis talle meeldib;	1) kirjeldab erinevusi enda ja oma sõbra vahel (silmade, juuste värv, pikkus); jutustab oma lemmiktegevustest ;	1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;

2) nimetab küsimisel oma perekonna liikmeid ja loomi;	2) nimetab oma kodukoha tuntumaid asutusi (kool, kauplus, lasteaed, rahvamaja, raamatukogu);	2) ütleb küsimisel oma kodukoha nime ja kirjeldab lähemat koduümbrust;	2) räägib oma pereliikmetest, kirjeldab oma kodu;	2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
3) matkib lihtsaid töövõtteid (nuku toitmise, auto rooli keeramine)	3) nimetab küsimisel erinevaid elukutseid nende tegevuse alusel (nt pagar küpsetab saia, arst ravib)	3) selgitab töölkäimise vajadust, raha otstarvet; teab, kellena töötavad isa ja ema;	3) loetleb erinevate elukutsete juurde kuuluvaid töövahendeid;	3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
4) tunneb ära Eesti lipu; täidab koos täiskasvanuga lihtsamaid rahvakombeid;	4) nimetab riigi nime, kus ta elab; kirjeldab, kuidas tema käis vastlaliugu laskmas, kadrisanti jooksmas vms.;	4) tunneb ära Eesti hümnid; nimetab rahvakalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud: nt mardi- ja kadripäev	4) selgitab, millal lipud heisatakse ja hümnid lauldakse; nimetab eesti rahvuslinna ja – lulle;	4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
5) kasutab mängus erinevaid nukke (poiss, tüdruk);	5) selgitab kuulnud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea“ ja „halva“ tähendust;	5) näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (puudega inimesed, teisest rahvusest jne) tuleb kõikidesse inimestesse suhtuda sõbralikult;	5) väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda; selgitab erinevate (prillid, abivahendite ratastool, kaldteed) vajadust;	5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
6) leiab piltidelt häid ja tervislikke tegevusi;	6) teab, et tervist tuleb hoida ja millised tegevused ei ole tervislikud;	6) nimetab tegevusi mis on tervisele kasulikud (tervislik toitumine, liikumine, uni jne)	6) selgitab, kuidas hoida enda ja teiste tervist, et alkoholi tarvitamine ja suitsetamine kahjustavad tervist;	6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
7) eristab õiget ja vale käitumist,	7) järgib kokkulepitud reegleid (räägime vaikselt, jookseme	7) selgitab, et reeglid on vajalikud ohutuse	7) kirjeldab, kuidas ennast kaitsta negatiivsetes	7) julgeb keelduda (ühis-) tegevus(t)est, kui osalemine on

	selleks ettenähtud kohas);	tagamiseks;	olukordades, mis võivad kahjustada tervist või olla eluohtlikud;	ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
8) väljendab oma tundeid emotsionaalselt ja häälekalt; sõnaliselt;	8) märkab teise Lapse emotsiooni, vajadusel lohutab, palub vabandust täiskasvanu meelde tuletamisel ja suunamisel;	8) arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega; lahendab konflikte	8) selgitab, mida tähendab terve olemine; märkab ja mõistab enda ja teiste emotsioone;	8) kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
9) peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu. Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, hambahari, hambapasta, kääterätik);	9) teab, miks enne sööki ja pärast WC-s käimist peab pesema käsi;	9) teab, miks tekivad hambaaugud, miks piimahambad ära tulevad; selgitab, miks igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (kamm, hambahari, kääterätik);	9) nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine);	9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
10) viskab täiskasvanu eeskujul prahi prügikasti;	10) põhjendab, miks visatakse prahi prügikasti;	10) kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele;	10) kirjeldab kuidas ja miks prügi sorteeritakse;	10) suhtub keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
11) leiab loodusest ja pildilt puu, lille ja seene; nimetab tuntumaid koduloomi (kass, koer); osutab küsimisel looma erinevatele kehaosadele;	11) nimetab tuttavaid puu- ja köögivilju, teab, mida nendest valmistada saab; nimetab tuntud loomi, nende iseloomulikumaid tunnuseid, matkib nende häälotsusi; nimetab seene osadena kübara ja jala;	11) eristab okaspuid lehtpuudest, nimetab 1-2 leht ja okaspuud; nimetab lilleosi (leht, vars, õis); nimetab linnu kehaosi, tuntumaid linde; kirjeldab erinevate loomade elupaiku ja -viise; nimetab 3-4 putukat;	11) loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad), nimetab lehtpuid, viljapuid; kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (uimed, soomused, saba); nimetab tuntumaid paiga- ja rändlinde, põhjendab, miks mõned linnud lendavad soojale maale;	11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;

12) osutab pildil päikesele ja kuule	12) selgitab öö ja päeva erinevust;	12) kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (muudavad värvi ja langevad); teab, mis aastaajal lahkuvad ja saabuvad rändlinnud;	12) teab, mis aastaajal valmivad viljad, millised tööd on iseloomulikud erinevatel aastaegadel;	12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
13) nimetab vett, lund, jääd; osutab küsimisel külmale ja soojale (vesi);	13) kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi (vihma sajab, päike paistab);	13) teab, mida on vaja taimedele kasvamiseks;	13) selgitab ilmastiku muutuste seost taimede, loomade ja inimestega;	13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
14) matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihmasadu, tuule puhumine);	14) küsimisel kirjeldab, et suvel on soe ja talvel külm, päeval päike soojendab, öösel on jahe;	14) teab aastaegade vaheldumise seost ilmastikuga;	14) nimetab aastaegu, kirjeldab nende olulisemaid tunnuseid;	14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
15) hoiab oma ümbritsevat looduskeskkonda;	15) teab, kuidas käituda looduses seda kahjustamata;	15) selgitab, kuidas mõned inimeste loodud esemed mõjuvad loodusele halvasti (nt autode heitgaasid);	15) teab, et looduse säästmiseks saab paljusid inimeste valmistatud esemeid taaskasutada;	15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
16) osutab küsimisel esemetele, mis võivad haiget teha;	16) nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud;	16) teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole; selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna;	16) nimetab hädaabi numbri 112 ja oskab seda kasutada;	16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
17) näitab pildil ülekäigurada (sebra) ja valgusfoori;	17) põhjendab helkuri kandmise vajadust;	17) kirjeldab, kuidas kasutada turvavarustust (kiiver, põlve- ja randmekaitsmed);	17) ületab iseseisvalt ohutult sõidutee; kõnnib maanteel õigel pool teeservas;	17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

3.1.2 Valdkond Keel ja kõne

3.1.2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

3.1.2.2. Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 1) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 2) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 3) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

3.1.2.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- 2) peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- 3) suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- 4) õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- 5) mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

1.1.2.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal; osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga.	1) algatab ise suhtlust; suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostevuses.	1) algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi.	1) räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta; kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist; püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teiste algatatud teemamuutusega.	1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

2)vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, hääliitsuse või 1-2 sõnalise ütlusega.	2)mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.	2)mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega; annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega.	2)mõistab teksti ja annab edasi kuulnud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
3)oskab kasutada peamisi viisakusväljendeid (<i>palun, aitäh</i>);	3)kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm).	3)kasutab kõnes üldmõisteid, omadus- ja tegusõnu.	3) kasutab kõnes antonüüme ja sünonüüme.	3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
4)vaatab koos täiskasvanuga pilti ja leiab pildilt täiskasvanu poolt nimetatud eseme või sündmuse.	4)jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	4)kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.	4)jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega; jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega <i>ja siis, siis, ja</i> .	4) jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
5)kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2 sõnalisi lauseid (nt <i>Miku õue p.o Mikk tahab õue minna</i>).	5)mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid, sh koondlauseid.	5)kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	5)märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt <i>lugeb p.o loeb; seen kasvab all kuuse p.o seen kasvab kuuse all</i>) ning osutab neile	5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
6) kasutab üksikuid käände- ja pöördevorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav,	6) kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme	6) kasutab kõnes <i>nud-</i> ja <i>tud-</i> kesksõnu (nt <i>söödud – söönud</i>); üldistab sõnu arvus (<i>karud</i>	6) kasutab kõnes saava ja rajava käände vorme (<i>saab lauljaks, jookseb kivini</i>).	6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;

<p>osastav, tegusõna 3. pööre).</p>		<p><i>söövad</i>) ja käändes (<i>ilusale lillele; punase palliga</i>); kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käänevorme mitmuses (<i>ilusatel lillel</i>).</p>		
<p>7)mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras.</p>	<p>7)mõistab ja kasutab kõnes mõningaid üldkui ka liiginimetusi, objektide osade, detailide nimetusi; kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (<i>kelgumägi</i>).</p>	<p>7)kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (<i>lühike – pikk</i>); aega väljendavaid nimisõnu (<i>hommik, päev, jne</i>); moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt <i>tikkudest maja – tikumaja</i>).</p>	<p>7)kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu <i>eile, täna, homme</i>; mõningaid samatähenduslikke sõnu <i>jookseb, lippab, sibab</i></p>	<p>7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;</p>
<p>8)hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla <i>r,s,k,õ,ü</i>).</p>	<p>8)hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (<i>-nt, -lt, -mp</i> jne).</p>	<p>8)hääldab õigesti kõiki emakeelehäälikuid.</p>	<p>8)kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.</p>	<p>8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;</p>
<p>9)kuulab erinevaid helisid ja otsib heli või hääle tekitajat (<i>mis tegi sellist häält? Otsi, kus see asi on</i>).</p>	<p>9)enamuse lapsi suudab eristada sõnas häälikut, nt leida algus- või lõpuhääliku; tekkib huvi tähtede vastu.</p>	<p>9)häälib 1-2silbilisi sulghäälikuteta ja häälikuühenditeta sõnu; uurib ise raamatuid; tunneb mõningaid tähti</p>	<p>9)jaotab sõnu häälikuteks, määrab õigesti häälikute järjekorda sõnades ning seostab häälikud tähtedega; loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (sildid, poe- ja tänavanimed).</p>	<p>9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;</p>

<p>10) puzzlede ja mustrite ladumine</p>	<p>10)matkib kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiaatsiga.</p>	<p>10)oskab kirjutada oma nime joonistähedega; kirja eelharjutused: vertikaal- ja horisontaaljooned, kald- ja kaarjooned.</p>	<p>10)joonistab joontega ruudulisse vihikusse mustreid; kirjutab joonistähti.</p>	<p>10) kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;</p>
<p>11) loeb peast või kordab järelle 1-2 realist luuletust.</p>	<p>11)loeb peast kuni 4 realisi luuletusi</p>	<p>11)loeb peast liisusalme ja luuletusi.</p>	<p>11)loeb luuletust koos kaaslasega, dialoogina.</p>	<p>11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.</p>

3.1.3 Valdkond Eesti keel kui teine keel

3.1.3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

3.1.3.2 Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

3.1.3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- 2) pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- 3) suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- 4) korratakse õpitud erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- 5) vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- 6) valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- 7) pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

3.1.3.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) saab aru, et peale emakeele esineb teisi keeli;	1) saab aru lihtsamatest sõnadest;	1) saab aru lihtsamatest lausetest;	1) mõistab täiskasvanute ja eakaaslaste lihtsamat kõnet;	1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
2) püüab korrata täiskasvanu abil lihtsamaid sõnu;	2) püüab kasutada lihtsamaid sõnu oma kõnes;	2) on huvitatud uute väljendite õppimisest ja oma kõnes kasutamisest;	2) tunneb ära varem õpitud väljendeid, püüab neid kasutada oma kõnes;	2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
3) saab aru lihtsamatest korraldustest;	3) saab aru igapäevastest korraldustest;	3) saab aru erinevatest korraldustest;	3) saab aru täiskasvanute korraldusest;	3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;

4) saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata “jah”, “ei” kasutades;	4) saab aru küsimustest ja vastates võib kasutada õpetaja abi;	4) saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata;	4) saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab neile vastata ;	4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
5) kasutab kõnes tuntumaid viisakussõnu (nt “tere”, “aitäh”, “palun”);	5) kasutab kõnes lihtsamaid viisakusväljendeid;	5) kasutab eakaaslastega ja täiskasvanute suheldes erinevaid viisakussõnu;	5) saab aru viisakussõnade kasutamise vajalikkusest ja kasutab neid;	5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
6) oskab lugeda koos õpetaja abiga eestikeelset lühikest luuletust;	6) teab peast 4-realist eestikeelset luuletust või laulu;	6) teab peast eestikeelseid lihtsaid ja lühikesi luuletusi ning laule;	6) teab peast eestikeelseid lihtsaid luuletusi ja laule;	6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
7) teab, et on olemas riik Eesti;	7) teab, et elab Eestis ja siin räägitakse eesti keelt;	7) teab oma elukohta, lähemaid kohanimesisid;	7) oskab nimetada Eesti kohanimesisid;	7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesisid, tuntud inimesi.

3.1.4 Valdkond Matemaatika

3.1.4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

3.1.4.2 Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

3.1.4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

3.1.4.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused 4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) eristab põhivärve, leiab tuttava värvi ümbritsevast;	1) nimetab põhivärve, tunneb oranži, lillat, pruuni, halli, roosat;	1) eristab värvitoone (hele, tume);	1) jaotab antud erinevaid esemeid (<i>nt pallid, pliiatsid, kommid, klotsid jne</i>) ühe etteantud tunnuse (<i>värv, suurus, kuju</i>) alusel;	1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;

2) kasutab mõisteid <i>üks</i> ja <i>palju</i> ;	2) loendab esemeid hulgas;	2) haarab silmadega esemete arvu hulgas (kuni kolm eset);	2) kasutab esemete (kuni viis) arvu võrdlemisel sõnu <i>rohkem, vähem, võrdselt, ühepalju</i> ;	2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> ;
3) loendab esemeid (vähemalt kaheni);	3) sõnastab loendamise tulemuse;	3) kasutab arvukaarte 1-5; mõistab, et esemete loendamisel erinevas järjekorras nende arv ei muutu;	3) nimetab etteantud arvude hulgast, milline arvule eelnev või järgnev (nt esemete loendamisel leiab laps arvu 7 ning laps osutab ja nimetab, milline arv on seitsmele eelnev); arv on antud	3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4) leiab erinevate esemete hulgast 1-2 täiskasvanu kirjeldatud eset;	4) moodustab uue suuruse (3-5) ühe lisamise teel;	4) võtab vastavalt esitatud arvule (kuni viis) õige koguse antud esemeid	4) kasutab järgarve kuni viieni (<i>mitmes?</i>);	4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
5) teab, mida on kaks (kätt, jalga, silma, kõrva)	5) leiab esemele õige paarilise;	5) võrdsustab antud erinevate esemete hulga paaride moodustamise teel;	5) võrdsustab hulga ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel;	5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
6) rühmitab esemeid suuruse järgi (suured, väikesed);	6) määrab kahe eseme järjestuse: <i>on suurem kui, on väiksem kui</i> ;	6) määrab kolme eseme järjestuse: <i>väike-suurem veel suurem, lai kitsam- veel kitsam</i> ;	6) kasutab järjestamisel mõisteid <i>suurem, pikem, kõrgem, laiem, paksem</i> ;	6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7) leiab vähemalt ühe olulise sarnasuse;	7) oskab grupeerida esemeid sarnaste tunnuste (<i>kuju, värv</i>) alusel;	7) leiab erineva suurusega esemete hulgast kaks ühesuurust kujundit;	7) otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust või mittekuuluvust	7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;

			hulka erinevate tunnuste (<i>suurus, kuju, värv, otstarve</i>) alusel;	
8)juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse, peale; suudab tuttavates ruumides (kodu, rühmaruumid) üles leida nimetatud kohad;	8)juhendamisel paigutab esemeid teise isiku või eseme suhtes <i>üles-alla, ette-taha</i> ;	8) nimetab ja kirjeldab inimese või eseme asukoha teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu <i>üleval, keskel</i> ;	8) kirjeldab inimese või eseme asukohta teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu <i>kõrval, ääres</i> ;	8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
9) paigutab kella numbrilaua numbrid õigesti (puzzle);	9) mõistab, et kell on aja mõõtmiseks;	9) tunneb numbreid kella numbrilaual;	9) oskab näidise järgi keerata õppekellal sama kellaaja (täistunnid);	9) oskab öelda kellaega täistundides;
10) matkib täiskasvanu juhendamisel mängus öö ja päeva tähendust;	10) nimetab ja kasutab ööpäeva osade määramisel sõnu <i>öö</i> ja <i>päev</i> ;	10) nimetab erinevaid päeva osi (<i>hommik, lõuna, õhtu</i>) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel;	10) nimetab õiges järjekorras kõik nädalapäevad ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid <i>eile, täna, homme</i> ;	10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
11) on tuttav mõistetega <i>pikk-lühike, lai-kitsas</i> ;	11) loendab üksikuid samme;	11) mõistab, et laste sammud on erineva pikkusega;	11) mõõdab kaugusi sammudega;	11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööre vms);
12) on tuttav mõistetega <i>suur-väike</i> ;	12) kasutab mõisteid <i>kõrge-madal, raske-kerge, paks-peenike, lai-kitsas</i> ;	12) võrdleb ümbritsevaid esemeid raskuse, kõrguse, paksuse, suuruse alusel;	12) tunneb rahatähti (paberrahad, mündid);	12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;

<p>13)juhendamise abil leiab sarnase kujundi (toppimise mängud).</p>	<p>13) leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast samasugused kujundid; koostab lihtsamat muustririda.</p>	<p>13) leiab ümbritsevast etteantud kujundiga (ring, ruut, ristkülik) samakujulisi esemeid; kirjeldab kujundite erinevusi nurkade arvu, olemasolu, suuruse, kuju ja värvuse alusel.</p>	<p>13) koostab kujunditest näidise järgi ja näidiseta erinevaid pilte</p>	<p>13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.</p>
--	--	---	---	--

3.1.5 Valdkond Kunst

3.1.5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- 6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

3.1.5.2 Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

3.1.5.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- 7) suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

3.1.5.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi.	1) kujutab naturist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste	1) jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud	1) püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades; võrdleb heledamaid	1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi

	sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks.	sündmustest kui ka oma fantaasiatest	ja tumedamaid värvitoone ning oskab neid kasutada oma töös.	seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
2) annab oma kriipsudele nimetusi, räägib meelsasti, mida oma töös kujutab.	2) loob lihtsamaid vorme, joonistab ümarvorme, tõmbab erineva suuna ja pikkusega jooni.	2) ühendab joonistades ümaraid kui ka kandilisi kujundeid; kujunevad väljendamiseks oma skeemid.	2) joonistab tuttavaid esemeid ümbritsevast ning loob pilte fantaasia järgi.	2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeolulisi ja fantaasiaid;
3) tutvub näpuvärvidega, pintsli ja guaššvärvidega, pliatsite ja kriitidega, nende sihipärane kasutamine.	3) tutvub erinevate trükitehnikatega (<i>templi-, lehe-, švammitrükk šablooniga ja ilma</i>), puhumistehnikaga.	3) tutvub erinevate vahendite, tehnikate ja materjalidega (<i>söe- ja pastelljoonistus, monotüüpia, puhumistehnika kõrrega ja kõrreta, klaasimaal akvarelltehnika, vahakriibe, tilgatrükk, pritsimistrükk hambaharjaga</i> jne); joonistab muusika järgi.	3) valib mõtte teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid.	3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
4) tõmbab pintsliga erineva suurusega jooni, teeb täppe (ümarale siluutile nägu);	4) voolib ümar ja piklikke vorme ning ühendab neid tikukese abil (<i>nukk pikas kleidis</i>); suudab kujutada nn peajalgset inimest;	4) voolib inimest ümar- ja pikliku vormi kokkuvajutamiseks, liitekohtade silumine sõrmedega; kujutab inimest lihtsamas tegevuses, enamasti paigalseisvana;	4) voolib inimfiguuri plastilisel meetodil (ühast tükist); joonistades või maalides kujutab inimest erinevates tegevustes, eest-, tagant- ja külgvaates;	4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
5) jätab värviga kaetud paberile jäljendeid švammiga,	5) juhendamisel kasutab kattevärve kogu pinna	5) selgitusel kasutab töös pintsli	5) kasutab varemõpitud tehnilisi oskusi oma töö teostamisel;	5) keskendub alustatud tegevusele ja

<p>templiga; juhendamisel võtab pintsliga värvi, loputab pintsli vees; tõmbab pintsliga erineva suurusega jooni, teeb täppe.</p>	<p>katmiseks; üldjuhul ei värvi üle paberi serva; ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel.</p>	<p>erinevaid osi (otsa, külge) ja teab, kuidas tekitada erinevaid pintslijäljendeid; võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu; lisab objektidele väikesi osi (<i>silmad, suu</i>),</p>	<p>juhendamisel segab omavahel põhivärve: peseb ja kuivatab pintsli enne järgmise värvi kasutamist; pintsliga liigub paberil vabalt</p>	<p>loob oma kunstitöö;</p>
<p>6)kasutab erinevatest materjalidest loodud esemeid vastavalt nende otstarbele</p>	<p>6) juhendamisel loob erinevatest materjalidest erinevaid esemeid</p>	<p>6) selgitamisel loob erinevaid esemeid erinevatest materjalidest</p>	<p>6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades;</p>	<p>6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;</p>
<p>7)teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid (auke, triipe) jne.</p>	<p>7)kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne).</p>	<p>7)kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeoluga sobivate motiividega; valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šabloonil või templi abil selle omavalitud kohale esemel (kruusil, taldrikul, pluusil jne).</p>	<p>7)koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärisel kaunistamiseks (tass, taskurätt jne); kasutab voolimispulka erinevate pindade loomiseks; loob erineva suuna ja tihedusega jooni tõmmates huvitavaid pindu</p>	<p>7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;</p>
<p>8)leiab piltidelt üles tuttavaid esemeid; vaatleb pilte, raamatute illustratsioone.</p>	<p>8)suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu.; vastab küsimustele ja selgitab, miks kujutab pildil esemeid just sel viisil.</p>	<p>8)põhjustab, miks töö, pilt meeldib; jutustab suunamise abil, mida on kujutanud oma töödel; loetleb, milliseid materjale on kasutanud oma töö valmimisel.</p>	<p>8) vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatute illustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust.</p>	<p>8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeolu.</p>

3.1.6 Valdkond Muusika

3.1.6.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

3.1.6.2 Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

3.1.6.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

3.1.6.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) tunneb rõõmu kuulatavast laulust;	1) laulab rühmas koos teistega; ei forsseeri lauldes, vaid teeb seda loomulikult moel;	1) laulab väljahingamisel loomuliku häälega; esitab laule rühmaga ühes tempos;	1) laulab ühtlases tempos, loomuliku häälega, ilmekalt, sõnu selgelt hääldades;	1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
2) püüab õpetajaga kaasa laulda üksikuid sõnu või silpe laulust; osaleb laulude esitamisel (plaksutab, vaikib või laulab kaasa;)	2) laulab peast lihtsamaid õpitud rahvalaule ja lastelaule;	2) laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule teistega koos kui ka üksikult;	2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii üksi kui kogu rühmaga;	2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;

<p>3) suudab kuulata laulu õpetaja esituses;</p>	<p>2) suudab kuulata laulu või muusikapala ja väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid;</p>	<p>3) tunneb kuulamise järgi ära õpitud laule; väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikalise tegevuste: liikumine, laulmine, pillimäng kaudu (järgib tempot, rütmi kehalise liikumisega) või tundes ära õpitud laulu;</p>	<p>3) suudab kuulata laulu või muusikapala ja seletada ning väljendada selle sisu; tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants);</p>	<p>3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;</p>
<p>4) ei pea eristama;</p>	<p>4)eristab laulu pillimängust;</p>	<p>4) eristab laulu ja pillimängu samuti hääli loodusest;</p>	<p>4) eristab laulu pillimängust, samuti tunneb ära õpitud laulu, kui seda esitatakse mõnel meloodiapillil;</p>	<p>4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;</p>
<p>5) tunneb ära laulu tekstist lähtuvalt nagu näiteks loomi (näu-auh, mää, muu, sõidukit-piip, tuut, pörr-pörr jne.);</p>	<p>5) eristab õpitud pille kõlapulgad, triangel, kuljused, trumm;</p>	<p>5) eristavad kuulamise järgi: tamburiini, triangel, linnupill, parmupill, väike kannel kõlapulkasid, metallofoni, plaatpillid, klaverit;</p>	<p>5) eristab kõla ja tämbri järgi õpitud pille;</p>	<p>5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;</p>

6) oskab kasutada kõlapulkasid, trumme ja kuljuseid ning lüüa nendega pulssi; kuulab välja pausi (ei mängi ettenähtud kohas pilli ega häälitse);	6) mängib eakohaseid rütmipille: trumm kõlapulgad, kuljused ;	6) mängib eakohastel rütmipillidel lihtsaid saateid lauludele;	6) mängib eakohaseid rütmi- ja meloodiapille nagu, trumm, kuljused, tamburiin, metallofon, plaatpillid, parmupill, väike kannel, plokkflööt, kõlatoru, võrutrumm, triangel, kastanjett; mängib nendel lihtsamaid kaasmänge;	6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
7) oskab kasutada vastavalt laulu sisule kõlapulkasid, trummi, kuljuseid;	7) oskab kasutada rütmipille laulu saateks;	7) oskab mängida pilliansamblis rütmipillidel;	7) oskab mängida õpitud pillidel ansamblis,	7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
8) liigub õpetaja juhendamisel ja eestnäitamisel läbiseegi loomi või sõidukeid matkides;	8) liigub vastavalt meeleolule (aeglane, kiire, kõrge, madal heli);	8) liigub vastavalt meeleolule ja tempode vaheldumisele;	8) liigub vastavalt muusikapala meeleolule, tempole, dünaamikale;	8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
9) väljendab ennast matkides vabalt oma tunde järgi loomi, linde, sõidukeid;	9) oskab väljendada omaloomingulist liikumist tantsudes, muusikalistes ja laulumängudes;	9) väljendab ennast vabalt vastavalt muusikapala sisule;	9) julgeb ennast väljendada loovalt vastavalt muusikapala sisule ja meeleolule;	9) väljendab ennast loovalt muusikalise rütmilise liikumise kaudu.

3.1.7 Valdkond Liikumine

3.1.7.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

3.1.7.2 Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

3.1.7.3 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- 3) peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- 4) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 5) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

3.1.1.4 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 a astase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) sooritab ettenäitamisel ja juhendamisel asendeid ja liigutusi;	1) teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos nii õpetaja kui kaaslastega;	1) suudab teha kuni neljast erinevast harjutusest koosnevat harjutuste kombinatsiooni; valitseb oma; liigutusi koordineerimise ja tasakaalu	1) keskendub konkreetseks tegevuseks, talub kaotust võistlusmängudes;	1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;

2) liigub õpetaja juhendamisel ohutult;	2) arvestab aktiivses tegevuses oma kaaslastega;	2) sooritab Harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi; kasutab erinevaid spordivahendeid ohutult, sobival viisil ja kohas;	2) peab kinni mängureeglitest ja ohutusreeglitest vastavalt kohale ja võimalustele;	2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
3) ei pea sooritama;	3) säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalu pingil, kui ka vähendatud pinnal; sooritab põhiliikumisi kombinatsioonid es ja õpitud harjutustes;	3) sooritab koordinaatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi; kasutab põhiliikumisi aktiivses ja mängudes, sooritab staatilisi tasakaalu nõudvaid harjutusi;	3) sooritab põhiliikumisi vabalt. Sooritab erinevaid tantsusamme- rõhksamm, hüpaksamm, põlvest vetrumine, hüplemine, kanna ja päkalöögid; kand- ja varvasastak, keerutused ühe ja kahe kaupa,	3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
4) sooritab ettenäitamisel asendeid ja liigutusi; jookseb veereva vahendi nagu pall ja rõngas järgi; sooritab harjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega;	4) kõnnib, jookseb, hüpleb rütmiliselt muusika järgi; sooritab liigutusi erinevas tempos; sooritab õpetaja juhendamisel imiteerivaid liigutusi;	4) valitseb oma liigutusi nii ruumis kui maastikul; sooritab kiirust arendavaid harjutusi;	4) sooritab painduvust kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi nii sees kui väljas;	4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
5) säilitab tasakaalu jooksmisel;	5) säilitab tasakaalu paigal olles;	5) valitseb oma liigutusi koordinaatsiooni ja tasakaalu; nõudvate harjutuste täitmisel.	5) säilitab tasakaalu paigal olles kui ka liikumisel;	5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;

6) oskab palli viia ja tuua ettenähtud objektini, veeretada palli mõlema käega;	6) sooritab harjutusi parema ja vasaku käega ning koos kätega;	6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt;	6) kasutab harjutustes mõlemat kätt, kui ka domineerivat kätt täpsust nõudvates harjutustes;	6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
7) matkib õpetajat harjutuste sooritamisel;	7) sooritab vabalt omaloominguliselt liigutusi kui ka õpetaja järgi ;	7) matkib vabalt õpetaja poolt ettenähtud harjutusi;	7) matkib täiskasvanut ja lisab oma loomingut;	7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
8) ei soorita liikumisi üheaegselt;	8) sooritab üheaegselt teistega rütmiliikumisi;	8) sooritab üheaegselt teistega rütmiliikumisi;	8) sooritab teistega üheaegselt ja ühtses tempos rütmiliikumisi;	8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
9) liigub entusiastlikult omas rütmis;	9) liigub omatekitatud rütmile nii ühtlases kui ka vahelduvas tempos;	9) liigub vastavalt ühtses rütmis ja ühtlases tempos;	9) liigub nii muusika, kui omatekitatud rütmis ühtlaselt, kui ka vahelduvas tempos;	9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
10) kasutab liikumisel rätikesi;	10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid-rätid, lindid;	10) kasutab liikumisel-rätte, pulkasid, linte;	10) kasutab liikumisel-linte, rätte, rõngaid, hantleid, keppe, kelkuseid, suuski;	10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
11) veeretab palli;	11) mängib korvpalli;	11) mängib nii korv- kui jalgpalli, teatemänge;	11) mängib nii korvpalli, kui jalgpalli, teatemänge. Hüppab hüppepallidel ja hüppenööriidiga;	11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
12) märkab, et mängudel on reeglid;	12) saab aru mängu sisust;	12) peab kinni mängu reeglitest;	12) peab kinni mängu reeglitest;	12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
13) teab, et on olemas erinevad spordialad	13) nimetab mõningaid spordialasid	13) nimetab erinevaid spordialasid	13) nimetab erinevaid spordialasid ja oskab nimetada mõnda tuntud sp -last	13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

3.1.8 Mänguoskused

3.1.8.1 Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

3.1.8.2 Eeldatavad mänguoskused vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) mõistab mängude, mänguasjade ja mängimise tähendust;	1) ühendab mitmed mängulise toimingud omavahel;	1) mängib mitme lapsega koos;	1) mängib koos teiste lastega huvitavalt, kestvalt ja loovalt;	1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskendumiseks;
2) matkib oma mängudes ümbritsevat elu;	2) täidab rollimängus võetud rolli, peab kinni rollist tulenevatest toimingutest ja suhetest;	2) mängib iseseisvalt erinevaid mänge;	2) täidab täpselt erinevaid mängureegleid;	2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
3) ühendab üksikud mängulised toimingud omavahel tervikuks;	3) kasutab mängus erinevaid mänguvahendeid	3) kasutab loovalt erinevaid mänguasju ja mängumaterjale	3) ühendab erinevad tegevused ja mängud omavahel;	3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
4) oskab täita mängudes lihtsamaid rolle;	4) vahetab erinevaid rolle. On huvitatud rollimängust;	4) on huvi mängida erinevaid mänge;	4) toob välja rollile iseloomulikud toimingud ja suhted;	4) täidab mängudes erinevaid rolle;
5) täidab lihtsamaid mängureegleid;	5) mängib paari reeglina mänge neist kinni pidades;	5) suudab meeles pidada mitme reeglina mänge;	5) järgib reegleid ning selgitab ka mängukaaslastele lihtsamaid reegleid;	5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;

6) tunneb rõõmu liikumisest, arenevad põhioskused;	6) mängib koos kaaslastega teisi arvestades ja mänguasju jagades;	6) suudab mängus situatsioone erinevalt lahendada;	6) suudab mängukaaslastega leppida kokku mängu valikus ja lahendada lihtsamaid probleeme;	6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
7) tunneb rõõmu mängust;	7) teab, et alati on võimalik võistlusemängus võita või kaotada	7) tunneb rõõmu mängust, õpib leppima kaotusega;	7) tunneb rõõmu võistlusemängust, teab, et võidu nimel tuleb pingutada;	7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusemängus;
8) kasutab mängus lihtsamaid vahendeid; sobitades;	8) kasutab mängus erinevaid vahendeid ka asendusmänguasjadena;	8) kasutab mängudes erinevaid vahendeid kokku	8) kasutab mängudes ja jagab erinevaid vahendeid;	8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

3.1.9 Tunnetus- ja õpioskused

3.1.9.1 Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

3.1.9.2 Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

3.1.9.3 Eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) oskab koostada väikesed hulki esemetest;	1) teab, et sünnipäev on 1 kord aastas, saades aasta vanemaks, tajub lihtsamaid nähtusi tervikuna (nt <i>päev koosneb: hommik, päev, õö</i>) jne.	1) oskab näha asju tervikuna, saab aru lihtsamatest seostest;	1) saab aru lihtsamatest seostest (nt <i>aasta jaguneb kuudeks, päev tundideks, tund omakorda minutiteks</i>) jne.	1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
2) saab kuuldust aru;	2) mõtleb verbaalselt, saab jutust kuuldust aru ja tegutseb vastavalt;	2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru ja reageerib vastavalt;	2) kasutab arutlevat dialoogi;	2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3) on suuteline keskenduma 10 minutit ning kaasa tegutsema;	3) tegutseb keskendunult ja sihipäraselt 15 minutit;	3) tegutseb 20 minutit keskendunult ja sihipäraselt;	3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni 25 minutit;	3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
4) kavandab oma tegelusi lühiajaliselt;	4) kavandab oma igapäevategevusi;	4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi	4) suudab alustatu lõpule viia, planeerib oma aega;	4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;

5) tegutseb uutes olukordades koos täiskasvanuga;	5) uutes olukordades kasutab täiskasvanu abi;	5) uudses olukorras julgeb küsida abi;	5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiseid kasutades, abi küsides;	5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
6) on uudishimulik, tahab avastada, esitab küsimusi;	6) suhtub tegevusse suure huviga, tahab avastada, katsetada ja uurida;	6) tegutseb rõõmsalt, tunneb huvi kõige uue vastu, esitab palju küsimusi, uurib, katsetab;	6) tahab õppida uusi asju, tahab tunda eduelamust, esitab küsimusi, uurib, katsetab;	6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
7) rühmitab esemeid ühe tunnuse alusel;	7) rühmitab esemeid paari tunnuse alusel;	7) rühmitab esemeid ja nähtusi etteantud tunnuse alusel;	7) rühmitab esemeid ja nähtusi mitme erineva tunnuse põhjal;	7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
8) meeldib lugusid ja jutte mitu korda kuulata;	8) tahab lugusid ja jutte korduvalt kuulata;	8) korduvalt kuuldud jutud on meeles ning räägib neid omakorda teistele;	8) teab, et kordamise tulemusel jääb õpitu meelde;	8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

3.1.10 Sotsiaalsed oskused

3.1.10.1 Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

3.1.10.2 Eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) teab, et inimesed on erinevad nii soolt, kasvult, välimuselt;	1) märkab teiste emotsioone ja tundeid, püüab lohutada ja julgustada;	1) püüab arvestada teiste inimeste tunnetega, vastavalt suhelda	1) püüab vestelda teistega vastavalt nende tunnete, emotsioonidele;	1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
2) on huvitatud teistega suhtlemisest;	2) loob julgelt kontakte ja suhtleb teiste eakaaslastega;	2) on huvitatud nii eakaaslaste kui täiskasvanutega suhtlemisest;	2) huvitub sõprade huvidest, hea suhtleja;	2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
3) küsib vajadusel abi;	3) aitab abikäsi;	3) hoolib teistest, pakub oma abi;	3) märkab abivajajat, osutab abi ja vajadusel küsib seda ka ise;	3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
4) teab, et lasteaias on omad reeglid;	4) tahab tegutseda ja arvestab reeglitega;	4) oskab märgata reeglite rikkumist;	4) teab, miks on reeglid vajalikud, osaleb ise reeglite kujundamisel;	4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
5) tahab koos teistega tegutseda;	5) oskab kaaslastega arvestada;	5) oskab teha koostööd;	5) arvestab oma eakaaslaste ja täiskasvanutega;	5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
6) tahab teistega koos tegutseda;	6) oskab tegutseda teiste kõrval ja teistega koos;	6) otsib teistega kontakti ning meeldib, kui teised temaga kontakti otsivad;	6) loob sõprussuhteid tuttavas ringkonnas;	6) loob sõprussuhteid;
7) teab, et on oma ja võõrad asjad	7) teab, et võõraid asju ei võeta loata;	7) teab, et võõrad asjad tuleb tagastada, võõrastega kaasa ei minda;	7) teab, millised on oma ja millised ühised mänguasjad, töövahendid jne;	7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
8) teab, et on halb ja hea käitumine;	8) teab kuidas on õige käituda;	8) märkab vale käitumist, oskab seda seletada;	8) teeb vahet õigel ja vales käitumises, teab vale	8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;

			käitumise tagajärgi;	
9) märkab, et kõik inimesed on erinevad;	9) oskab näha vanuselist erinevust;	9) mõistab, et erinevused võivad olla ka rahvuses;	9) teab, et inimesed on erinevad ja omanäolised;	9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
10) kasutab igapäevaseid viisakussõnu;	10) on omandanud rühma- ja viisakusreeglid;	10) tunneb kokkulepitud reegleid, oskab neist rääkida;	10) järgib rühmareegleid, teab miks on need vajalikud;	10) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
11) ei ole alati kõigega nõus;	11) ei nõustu kõigiga, omab oma seisukohti;	11) suudab oma seisukohtadele kindlaks jääda;	11) selgitab oma seisukohti nii eakaaslastele kui ka täiskasvanutele;	11) selgitab oma seisukohti.

3.1.11 Enesekohased oskused

3.1.11.1 Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

3.1.11.2 Eeldatavad enesekohased oskused vanuseti

Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
1) tunneb erinevaid emotsioone (<i>rõõm, kurbus, viha</i>)	1) lohutab kurba sõpra, rõõmustab koos temaga;	1) Suudab oma viha ja kurjust sobival viisil väljendada;	1) suudab oma emotsioone kirjeldada, teiste tunnetega arvestada;	1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
2) oskab vahet teha headel ja halbadel tegudel;	2) oskab kirjeldada häid ja halbu omadusi;	2) teab, et heade omadustega leiab sõpru;	2) tunneb, et mõni tegevus või omadus on teistest parem;	2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
3) tegutseb täiskasvanu juhendamisel, muudab oma käitumist vastavalt juhendaja märkustele;	3) käitub vastavalt olukorrale, kuulab täiskasvanu juhendamist ja tagasisidet;	3) oskab käituda nii eakasslaste kui täiskasvanutega;	3) teab, et tema käitumine mõjutab teisi;	3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
4) on huvitatud mängudest ja tegevustest;	4) on kujunenud välja lemmik tegevused ja mängud;	4) valib mängu ja tegevusi ning mängukaaslasi	4) kutsub tegevustesse ja mängudesse teisi ka;	4) algatab mängu ja tegevusi;
5) tegutseb iseseisvalt täiskasvanu valve all;	5) oskab leida endale tegevust;	5) tegutseb teisi segamata;	5) tegutseb ja vastutab oma käitumise eest;	5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
6) teab, et tuleb käituda teiste suhtes ohutult;	6) oskab tunnetada ohtu;	6) oskab jälgida ohutut käitumist;	6) teab, mis mõjutab tervist, mis võib olla kahjulik ja vähem kahjulik;	6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;

7) küsib abi	7) on kujunenud esmased eneseteenindamise harjumused;	7) saab hakkama eneseteenindamisega WC-s;	7) on omandanud eneseteenindamise harjumused;	7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
8) hoiab mänguasju ja püüab koristada koos täiskasvanuga ;	8) koristab koos täiskasvanuga tegevuse lõppedes enda järelt;	8) tegevuse lõppedes koristab enda järelt ja aitab teistel koristada;	8) oskab hoida vahendeid, tegevuse lõppedes koristab enda järelt;	8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil

4.1 Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood 4-7 aastastele lastele jääb vahemikku 15. september kuni 15. mai, sõime-ja 3-aastaste laste rühmas 01. oktoober kuni 15. mai. Nimetatud perioodil on pedagoogide kavandatud õppe-kasvatustegevusi rühmade tegevuskavades planeeritud soovitavalt ajaliselt järgnevalt:

	2-3 a	3-4 a	4-5 a	5-6 a	6-7 a
Õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 10-15 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 15-20 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 20-25 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 25-30 minutit	Kavandatud tegevuse pikkus kuni 30-35 minutit
Tegevuste aeg nädalas kokku	Kuni 2 tundi ja 30 minutit	Kuni 3 tundi ja 20 minutit	Kuni 5 tundi	Kuni 7 tundi ja 30 minutit	Kuni 10 tundi ja 50 minutit
Tegevuste aeg keskmiselt päevas	10 kuni 30 minutit	30 kuni 40 minutit	40-50 minutit	50 kuni tund ja 30 minutit	Tund ja 45 minutit kuni kaks tundi 10 minutit

Õppe-ja kasvatustegevuse valdkonnad	Õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	Tegevuskordade arv nädalas		
		Kuni 3 aastased	3 – 5 aastased	6 .- 7 aastased
Keel ja kõne	Kuulamine ja kõnelemine	3	3	3
Matemaatika	Lugemine ja kirjutamine		2	2
Kunst	Vaatlemine ja uurimine	2	2	3
Muusika	Võrdlemine ja arvutamine	1	1	2
Liikumine	Muusikategevused	2	2	2
Mina ja keskkond	Liikumistegevused	2	2	2

Ajavahemikku 01. sept - 01. oktoober sõime- ja kolmeaastaste laste rühma ning kõigi teiste esmakordselt lasteaeda tulevate laste seisukohalt ning 01. sept -15. september 4 - 7. aastaste laste seisukohalt käsitleme kui sisseelamis- ja laste arengu uurimise perioodi, mil tegevus käib nädalaplani alusel ja põhirõhk on suunatud mängule ning selle kaudu laste tundmaõppimisele.

15. maist kuni 31. augustini (suveperioodil) on tegevuste planeerijaks laps. Sama kehtib ka jõulude ja aastavahetuse ajal. Sel perioodil on õpetaja vaatleja ja uurija, kes sekkub laste tegevustesse vaid vajadusel või lapse palvel. Selle ajavahemiku üldisteks tegevusteks on mäng ja viibimine värskes õhus.

4.2 Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Ülemajaliste ürituste korral, (teatrid, esinejad, matkad, peod vms.) ei planeerita õppe- kasvatustegevusi.

4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab pedagoog lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

4.4 Iga õpetaja kavandab õppe- ja kasvatustegevuse ning koostab õppe- ja kasvatustegevuse kava rühmale, kus ta on õpetajaks. Lühimaks kavandatavaks perioodiks on üks nädal. Pikemaks perioodiks on üks õppeaasta Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

4.5 Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

4.6 Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.

VILJANDI LASTEAED KARLSSON PÄEVAKAVA

7.00	avame lasteaia ukсед
7.00 – 8.45	lasteaeda tulek, mäng
8.30 – 9.00	hommikusöök
9.15 – 12.00	õppe- ja kasvatustegevused toas ja õues
12.00 – 12.30	lõunasöök sõimerühmas
12.15 – 12.45	lõunasöök aiarühmas
12.45 – 13.00	igapäevatoimingud
13.00 – 14.30	puhkeaeg valikuvõimalusega une ja muu vaikse tegevuse vahel.
14.30 – 15.45	õppe-, kasvatus- ja muud tegevused
15.45 – 16.15	õhtuode
16.15 – 18.00	õppe-, kasvatus- ja muud tegevused toas ja õues
18.00 – 19.00	tegevused valverühmas
18.45 – 19.00	kojuminek
19.00	paneme lasteaia ukсед lukku

5. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

5.1 Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

5.2 Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

5.3 Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.

5.4 Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

5.5 Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel.

5.6 Lapse arengu hindamise korraldus.

5.6.1 Lapse arengu hindamisel kasutatakse põhiliselt vaatlusmeetodit. Sobivad ka kaudsed meetodid: intervjuud, laste tööde analüüs.

5.6.2 Lapse arengu vaatluse tulemused fikseeritakse pedagoogide poolt välja töötatud vaatluslehtedele kevadel ja sügisel. (Lisatud)

5.6.6 Vajadusel kasutavad pedagoogid lapse arengu hindamisel tugisüsteemide abi (logopeed, psühholoog, tervishoiutöötaja).

5.6.7 Kolmandatele isikutele ei avaldata lapse arenguga seonduvat infot.

5.7 Koolivalmidus.

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi, korraldusi.

Koolivalmidust hindavad rühma õpetajad läbi 3 arenguaspekti: füüsilise, sotsiaalse ja vaimse.

5.7.1 Koolipikenduse taotlemine

Koolikohustuse täitmise edasilükkamist reguleerib Sotsiaalministri 12. augusti 2010. a määrus nr 49. Koolikohustuse täitmise edasilükkamise tingimused ja kord. Määrus kehtestatakse «Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse» § 9 lõike 3 alusel.

6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

6.1 Erivajadustega lastele luuakse vajadusel tingimused kasvamiseks koos teiste lastega.

6.2 Erivajadustega laps käesoleva õppekava tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

6.3 Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

6.4 Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

6.5 Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

6.6 Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.

6.7 Rühmas, kus õppe- ja kasvatusgevus toimub eesti keeles, omandavad mitte-eesti kodukeelega lapsed eesti keele kas lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe.

6.8 Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.

6.9 Muukeelsele lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava alates 3. eluaastast.

7. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus

7.1 Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

7.2 Lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

7.3 Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatusgevuse korraldusest.

7.4 Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

7.5 Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes:

- Vestlused rühma õpetajatega, muusika ja liikumisõpetajaga, õppealajuhatajaga,.
- Koolitused
- Logopeediline nõustamine
- Koosolekud.
- Suunav kirjandus (stendil, interneti aadressid, meili-listid jne.).
- Erivajadusega laste suunamine nõustamiskomisjonidesse.
- Lasteaiaga seotud probleemid (direktor).

8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

8.1 Õppekava on koostatud alushariduse „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008.a määrus nr. 87 alusel.

8.2 Õppekava arendustöö on pidev protsess. Vajadusel uuendatakse ja täiendatakse lasteaia õppekava. Muudatusettepanekud arutatakse läbi ja kiidetakse heaks pedagoogilisel nõupidamisel.

8.3 Õppekava terviktekst on kättesaadav õppealajuhataja kabinetis

8.4 Õppekava muudatused/täiendused kinnitab direktor.

LISAD:

- LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED (vaatlustabelid)
- KOOLIVALMIDUSKAART (näidis)
- LASTE JA VANEMATE ÕIGUSED

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 2-3 A.

Lapse nimi

Kolmanda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus:

on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

PEENMOTOORIKA	sügis	kevad
Eelistab kasutada oma paremat või vasakut kätt.		
Suudab laduda 8-10 klotsist torni, paneb kokku 4-6 tükist koosneva pusle.		
Suudab suuri helmeid nõõrile lükkida.		
Oskab lusikaga süüa ja hakkab kasutama kahvlit.		
Mängib liiva ja veega.		
Oskab paberit lõikuda ning joonistada lihtsaid kujundeid.		
Oskab voltida paberi kokku horisontaalselt, vertikaalselt		
Vaatab raamatuid, osutab piltidele; keerab raamatulehti ühekaupa.		
Oskab rasvakriidiga joonistada		
Oskab ise riidesse panna.		
On kujunenud esmased eneseteenindamise harjumused, vajadusel küsib abi.		
Peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu.		
VAIMNE ARENG		
Oskab leida samasuguse eseme vormi, suuruse, värvuse või nimetuse järgi.		
Moodustab kahe- või kolmesõnalisi lauseid.		
Esitab <i>mis</i> ja <i>kus</i> küsimusi, mõistab küsimusi <i>miks?</i> <i>kuidas?</i>		
Vastab lihtsatele <i>kas</i> , <i>mis see on</i> ja <i>mida</i> küsimustele.		
Hakkab kasutama asesõnu (mina, tema).		
Oskab väljendada oma soove ja mõistab lihtsaid käsklusi.		
Teab oma nime ja vanust, vastab õigesti küsimusele kas on poiss või tüdruk.		
Iseloomustab küsimise korral ööd (pime) ja päeva (valge).		
Teab pereliikmete ja lemmikloomade nimesid.		
Kasutab mõisteid üks ja palju; loendab 2-ni.		
Oskab nimetada põhivärve.		
Hakkab joonistama ringe, suletud kujundeid ja riste.		
Täidab korraldusi: pane sisse, peale, alla.		
Nimetab tegevusi pildil.		
Kasutab u. 300 sõna.		
SOTSIAALNE ARENG		
Oskab vahet teha headel ja halbadel tegudel.		
Osutab küsimisel esemetele, mis võivad haiget teha.		
Lasteaias olles on nõus mõnikord midagi jagama, valdavalt on omandihoidja.		
Loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos.		
Tahab kõike ise teha.		

Meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, tänab ja palub.		
Jälgib jutustust või laulumängu kuni 10 minutit.		
Küsib sõnade tähendusi ja asjade nimetusi.		
Väljendab oma kiindumust ja armastust.		

Lapse nimi

Kolmanda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

LIIKUMINE	sügis	kevad
Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste;		
Säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.		
Säilitab kõndides ja joostes sihi;		
Hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda;		
Sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.		
Mängib matkiva sisuga 1–2 reeglina kõnni- ja jooksumänge.		
Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi;		
Jookseb kindlas ette näidatud suunas;		
Sõidab kelgul iseseisvalt nõlvakust alla;		
Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.;		
Sooritab liigutusi vastavalt muusikale erinevas tempos;		
Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis		
MUUSIKA		
Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast;		
Püüab õpetajaga kaasa laulda üksikuid sõnu või silpe laulust;		
Osaleb laulude esitamisel (plaksutab, vaikib või laulab kaasa);		
Suudab kuulata laulu õpetaja esituses;		
Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt. Kõnd-jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamise, keerutamise paarilisega).		
Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi);		
Tunneb ära laulu tekstist lähtuvalt nagu näiteks loomi (näu-auh, mää, muu, sõidukit-piip, tuut, pörr-pörr jne.);		
Kuulab välja pausi (ei mängi ettenähtud kohas pilli ega häälitse);		
Oskab kasutada vastavalt laulu sisule kõlapulkasid, trummi, kuljuseid ning lüüa nendega pulssi või rütmi;		
Liigub õpetaja juhendamisel ja eestnäitamisel läbisegi loomi või sõidukeid matkides;		
Väljendab ennast matkides vabalt oma tunde järgi loomi, linde, sõidukeid;		

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 3- 4 A.

Lapse nimi

Neljanda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

 Kokkulepitud märgistus: **on omandanud X**
vajab täiskasvanu abi V

PEENMOTOORIKA ARENG	sügis	kevad
Paneb piltmõistatuse tükke kokku.		
Suudab ehitada torni kaheksast või enamast klotsist.		
Suudab kääridega lõigata.		
Hoiab õigesti pliiatsit, pintsli ja kääre.		
Joonistab lihtsaid inimkujutisi.		
Oskab voolida lihtsaid kujundeid (venitab, rullib jne).		
Hoiab õigesti lusikat ja kahvlit.		
On kujunenud esmased hügieeniharjumused (käte pesemine, õige seebikoguse doseerimine, WCs käimine).		
Oskab ise riidesse panna (vajab abi lukkude kinni tõmbamisel, nõõpimisel ja paelte sidumisel).		
VAIMNE ARENG		
Esitab palju küsimusi: kus, miks, mis, kas?		
Väljendab oma soove ja kirjeldab oma tundeid.		
Oskab rääkida 2-3 lausungiga oma ja kaaslaste toimetustest ning mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest.		
Nimetab punast, sinist, kollast, rohelist, musta ja valget värvust		
Võrdleb kahte eset suuruse (suurem-väiksem), pikkuse (pikem-lühem), laiuse (kitsam-laiem) järgi ning oskab kasutada neid mõisteid.		
Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes (ülal-all, ees-taga).		
Kasutab sõnu “kui” ja “sest”.		
Teab peast lihtsat luuletust, liisusalmi.		
SOTSIAALNE ARENG		
Teab oma nime, vanust ja sugu.		
Jäljendab soorolli stereotüüpe.		
Tal on selge minapilt ning ta kaitseb oma omandit.		
Suhtleb eakaaslastega ja oskab nendega arvestada.		
Märkab teiste emotsioone ja tundeid (lohutab, julgustab, rõõmustab).		
On omandanud viisakus- ja rühmareeglid.		
Matkib teiste laste ning täiskasvanute sõnu ja tegusid.		
Omab eelistust sõbra valikul.		
Tegeleb antud ülesandega omaette kuni 20 minutit.		
Omab oma seisukohti (ei nõustu kõigega).		
Tunneb ära tuttavaid ohuolukordi, oskab neid vältida.		

Lapse nimi

Neljanda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

LIIKUMINE	sügis	kevad
Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos nii õpetaja kui kaaslastega;		
Arvestab aktiivses tegevuses oma kaaslastega;		
Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes; Säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalu pingil, kui ka vähendatud pinnal;		
Kõnnib, jookseb, hüpleb rütmiliselt muusika järgi.		
Sooritab liigutusi erinevas tempos. Sooritab õpetaja juhendamisel imiteerivaid liigutusi;		
Säilitab tasakaalu paigal olles;		
Sooritab harjutusi parema ja vasaku käega ning koos kätega;		
Sooritab vabalt omaloominguliselt liigutusi kui ka õpetaja järgi;		
Sooritab üheaegselt teistega rütmiliikumisi;		
Liigub omatekitatud rütmile nii ühtlases kui ka vahelduvas tempos;		
Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid - rätid, lindid jne.;		
Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla;		
Saab aru mängu sisust;		
Mängib 2 – 4 reegluga liikumismänge;		
MUUSIKA		
Laulab rühmaga ühtses tempos. Ei forsseeri lauldes, vaid teeb seda loomulikul moel;		
Laulab peast lihtsamaid õpitud rahvalaule ja lastelaule;		
Suudab kuulata laulu või muusikapala ja väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid;		
Eristab laulu pillimängust;		
Eristab õpitud pille - <i>kõlapulgad, triangel, trumm jms.</i> ;		
Mängib eakohaseid rütmipille;		
Oskab kasutada laulu saateks rütmipille;		
Liigub vastavalt meeleolule (<i>aeglane, kiire, kõrge, madal heli</i>);		
Oskab väljendada omaloomingulist liikumist tantsudes, muusikalistes ja laulumängudes.		
Tantsides kasutab eakohaseid tantsuelemente (<i>näiteks põlvetõstekõnd ja –jooks, liikumine hanereas ja ringis jne.</i>);		
Osaleb laulumängudes.		

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 4- 5 A.

Lapse nimi

Viienda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

PEENMOTOORIKA ARENG	Sügis	Kevad
Lõikab, voldib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesi.		
Kujutab inimest lihtsamas tegevuses, enamasti paigalseisvana.		
Kasutab töövahendeid: pintsel, pliats, haamer, käärid.		
Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu. Lisab objektidele väikesi osi (<i>silmad, suu</i>).		
Ühendab joonistades ümaraid kui ka kandilisi kujundeid. Kujunevad väljendamiseks oma skeemid.		
Oskab värvida ettejoonistatud kontuuriga joonistusi.		
Oskab kirjutada mõnda tähte.		
Oskab kirjutada oma nime.		
Paneb kokku ja võtab lahti keeratavaid esemeid.		
Oskab kasutada väikest ehituskomplekti ja järgida lihtsaid juhiseid, kuid vajab ehitamisel nõuandeid ja abi.		
Oskab kasutada kahvlit ja noaga võid määrada.		
On omandanud peamised hügieeni reegleid ja korraharjumused, tuleb abita toime WCs; peseb end põhiliselt ise.		
Oskab ennast riidesse panna (vajab abi paelte sidumisel jms).		
VAIMNE ARENG		
Hääldeb õigesti kõiki emakeelehäälikuid.		
Moodustab nelja- ja viiesõnalisi lauseid.		
Kasutab kõnes üldmõisteid, omadus- ja tegusõnu.		
Räägib mängu ajal ja võib kirjeldada oma tegevust.		
Mõistab selgemaid põhjuse – tagajärje suhteid.		
Tunneb mõningaid tähti.		
Annab vajaliku hulga esemeid (1-5).		
Kasutab arvukaarte 1-5.		
Järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi.		
Leiab ümbritsevast etteantud kujundiga (ring, ruut, ristkülik) samakujulisi esemeid.		
Kirjeldab kujundite erinevusi nurkade arvu, suuruse, kuju ja värvuse alusel.		
Oskab näha ja nimetada 3-5 eseme ühist tunnust.		
Joonistab äratuntavalt maja, puud ja inimesi (jalad, pea, nägu, keha, käed).		
Oskab kasutada ruumi- ja ajamõisteid <i>all, üleval, peal, ees, kõrval, taga, eile, täna, homme, hommik, päev, õhtu.</i>		
Reguleerib oma tegevusi ka sisekõne abil. Nimetab 8 värvust: punane, sinine, kollane, roheline, must, valge, oranž, lilla.		
Oskab kuulnud jutust mõnda tähtsamat seika nimetada.		

Nimeta tegevusi, mis on tervisele kasulikud (tervislik toitumine, liikumine, uni jne).		
SOTSIAALNE ARENG		
Teab peast liisusalme ja luuletusi.		
Mängib üksi ja sõpradega, kasutab loovalt erinevaid mänguvahendeid.		
Suudab mängudes mitmeid rolle etendada.		
Eelistab mängida samast soost lastega.		
Arvestab reegleid ühistes mängudes.		
Ootab oma järjekorda.		
Tunneb rõõmu võidust ja oskab leppida kaotusega		
Arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega. Lahendab konflikte.		
Teab oma ees- ja perekonnanime, aadressi, vanemate ja õdede- vendade nimesid.		
Hoiab oma asjad korras.		
Vastab telefonile, kutsub soovitud täiskasvanu (mängus).		
Arvestab elementaarseid viisakusreegleid: teretab, jätab hüvasti, palub, tänab, palub andeks.		
Selgitab, et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks.		
Tegeleb antud ülesandega omaette 15- 25 minutit.		
Korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib.		
Oskab tegutseda täiskasvanu suulise juhendi järgi.		

Lapse nimi

Viienda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

**Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V**

LIIKUMINE	sügis	kevad
Suudab teha kuni neljast erinevast harjutusest koosnevat harjutuste kombinatsiooni;		
Valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu;		
Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.		
Kasutab erinevaid spordivahendeid ohutult, sobival viisil ja kohas;		
Sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi;		
Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes, sooritab staatilisi tasakaalu nõudvaid harjutusi;		
Valitseb oma liigutusi nii ruumis kui maastikul. Suudab sooritada kiirust arendavaid harjutusi;		
Oskab paigal olles säilitada tasakaalu;		
Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt;		
Matkib vabalt õpetaja poolt ettenähtud harjutusi;		
Liigub vastavalt muusikale ühtses rütmis ja ühtlases tempos;		
Teeb vahenditega (palliga, hübitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti;		
Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt. Joonejooksud);		
Peab kinni mängu reeglitest;		
Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast;		
Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt. Haarab esemeid);		
MUUSIKA		
Esitab laule rühmaga ühes tempos;		
Laulab väljahingamisel loomuliku häälega;		
Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva ja lastelaule nii teistega koos kui ka üksikult;		
Tunneb kuulamise järgi ära õpitud laule;		
Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikalise tegevuste liikumise, laulmine, pillimäng kaudu (järgib tempot, rütmi kehalise liikumisega) või tundes ära õpitud laulu;		
Eristab laulu ja pillimängu, samuti hääli loodusest;		
Eristab kuulamise järgi rütmipille;		
Mängib eakohastel rütmi – pillidel lihtsaid saateid lauludele;		
Oskab ansambelmängus osaledes alustada ja lõpetada koos teistega ja mängida nendega ühes tempos;		
Liigub vastavalt meeleolule ja tempode vaheldumisele;		
Väljendab ennast vabalt vastavalt muusikapala sisule;		

Esitab õpetaja seatud tantse kasutades õpitud tantsuelemente;		
---	--	--

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 5-6 A.

Lapse nimi

Kuuenda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus:

on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

PEENMOTOORIKA ARENG	Sügis	Kevad
Joonistab loomi ja puid. Joonistab maju detailsemalt.		
Oskab kirjutada oma nime.		
Suudab luua lihtsaid, punktiirjoone ühendamisel põhinevaid joonistusi, oskab ette tõmmatud joont järgida ja kujutisi joonega ümbritseda.		
Värvib valmiskontuuriga pilte ühtlasemalt, kuid ei püsi veel täiesti kontuuri piires.		
Suudab kääridega lõigata nii sirget kui kõverjoont, töö tulemus võib olla veidi ebakorrektn.		
Voolib erinevaid figure ühest tükist voolimismaterjali pigistades ja venitades.		
Kasutab voolimispulka erinevate pindade loomiseks.		
Pintsliga liigub paberil vabalt.		
Segab omavahel põhivärve.		
Joonistab joonelisele ja ruudulisele paberile mustreid.		
VAIMNE ARENG		
Eristab sõnas häälikuid, määrab nende järjekorra sõnas.		
Kasutab kõnes liitlauset ja enamasti õigeid keelevorme.		
Oskab väljendada oma tundeid ja jutustada lugusid.		
Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu <i>eile, täna homme</i> .		
Räägib ka kaugemas minevikus toimunud sündmustest.		
Uurib, "mis siis saab kui..."		
Jälgib toimuvat hoolega ja pakub omapoolseid (seletusi) lahendusi.		
SOTSIAALNE ARENG		
Tuleb toime ka suuremates rühmades.		
Oskab kahe- kolme inimesega juttu ajada.		
Meeldib inimestele meele järgi olla.		
Soovib võistelda, ennast proovile panna.		
Väljendab oma tundeid.		
Oskab asju korrastada, tegutseb süstemaatilisemalt.		
Tegeleb antud ülesandega omaette kuni 25 minutit.		
Väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda.		
Märkab abivajajat, osutab abi ja vajadusel küsib seda ka ise.		

Lapse nimi

Kuuenda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

LIIKUMINE	sügis	kevad
Keskendub konkreetseks tegevuseks, talub kaotust võistlusmängudes;		
Peab kinni mängureeglitest ja ohutusreeglitest vastavalt kohale ja võimalustele;		
Sooritab põhiliikumisi vabalt;		
Sooritab erinevaid tantsusamme - rõhksamm, hüpaksamm, põlvest vetrumine, hüplemine, kanna ja päkalöögid, kand ja varvasastak, keerutused ühe ja kahe kaupa, selg ees kõnd;		
Sooritab vahenditega harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti;		
Sooritab painduvust kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi nii sees kui väljas;		
Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu;		
Kasutab harjutustes mõlemat kätt ja täpsust nõudvates harjutustes domineerivat kätt;		
Matkib täiskasvanut ja oskab lisada oma loomingut;		
Sooritab teistega üheaegselt ja ühtses tempos rütmiliikumisi;		
Oskab liikuda nii muusika, kui omatekitatud rütmis ühtlaselt, kui ka vahelduvas tempos;		
Oskab kasutada liikumisel linte, rätte, rõngaid, hantleid, keppe, kelkusi, suuski;		
Oskab mängida korvpalli, jalgpalli, teatepulga mängu, mängu hüppepallidel, hüppenööriidega jne.;		
Oskab ronida varbseinal vahelduva sammuga ning täita lisaülesandeid.		
Nimetab erinevaid spordialasid ja oskab nimetada mõnda tuntud sportlast.		
MUUSIKA		
Laulab ühtlases tempos, loomuliku häälega, ilmekalt, sõnu selgelt hääldades;		
Laulab eakohaseid rahva ja lastelaule nii üksi kui kogu rühmaga;		
Suudab kuulata laulu või muusikapala ja seletada ning väljendada selle sisu.		
Eristab laulu pillimängust, samuti tunneb ära õpitud laulu, kui seda esitatakse mõnel meloodiapillil;		
Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants);		
Eristab kõla ja tämbri järgi õpitud pille;		
Oskab mängida õpitud pillidel ansambelis, kui solistina;		
Mängib eakohaseid rütmipille ja mängib nendel lihtsamaid kaasmänge;		
Liigub vastavalt muusikapala meeleolule, tempole, dünaamikale;		
Julgeb ennast väljendada loovalt vastavalt muusikapala sisule ja meeleolule;		
Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.		

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 6-7 A.

Lapse nimi

Seitsmenda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

PEENMOTOORIKA ARENG	sügis	kevad
Püsib värvides joone sees.		
Oskab kääridega ettejoonistatud ringi või muu lihtsama kujundi välja lõigata, lõikamata sisse või väljapoole rohkem kui ¼ võrra.		
Oskab kinga- või saapapaelu aassõlme siduda.		
Oskab nõorist või muust materjalist palmikut punuda.		
Oskab lõnga kerasse kerida.		
Oskab haamriga naela pihta lüüa.		
Suudab lõnga läbi sukasilma ajada.		
Suudab põidlagaga kordamööda kõiki sama käe sõrmi puudutada.		
Oskab silma teha, st ühe silma kinni panna teist sulgemata.		
Ulatab üle pea vastaspoolset kõrvaalest puudutada.		
Käsitleb õigesti kirjutus- ja töövahendeid: pliiatsit, pintsli, kääre, nõela, naasklit, söögiriistu.		
Riietub ise, sh oskab nööpe ja tõmbelukke avada ja sulgeda.		
VAIMNE ARENG		
Hääldeb kõiki häälikuid õigesti ning räägib selgelt ja arusaadavalt.		
Tunneb tähti, kasutab oma tegevuses suuri joonistähti lihtsamate sõnade ülesmärkimiseks.		
Eristab sõnas häälikuid, määrab nende järjekorra sõnas.		
Eristab lühikesi ja pikki häälikuid.		
Veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu.		
Tunneb ja nimetab lihtsamaid kujundeid (ring, ruut, kolmnurk) ja kehi (kera, kuup).		
Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +; -; =.		
Koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi.		
Oskab loendada esemeid 12 piires.		
Teab arvude 1-12 järjestust, nimetab arve antud arvust antud arvuni kaheteistkümne piires.		
Oskab öelda kellaega täistundides.		
Nimetab ja näitab eseme asukohta (esimene, teine, kolmas).		
Suudab pildil või ruumis meelde jätta 3-5 eset.		
Teab oma sünnikuud ja -päeva.		
Teab, kui vana ta on, kui vana oli eelmisel ja kui vanaks saab järgmisel aastal		
Eristab ja nimetab põhi- ja täiendvärve (roosa, lilla jne).		
Oskab joonistada inimest, nii et on kujutatud kõik olulisemad kehaosad.		
Teab ja nimetab enamiku kehaosi.		
Suudab ümber jutustada mõne teleaate või filmi.		
Teab peast mõnd lastesalmi ja jutustab tuntud juttu.		

Oskab eristada erinevaid materjale (puit, plast, metall, riie, lõng, niit).		
Oskab leida objektide, esemete erinevusi ning sarnasusi.		
SOTSIAALNE ARENG		
Hoolitseb enda välimuse eest.		
Vestleb täiskasvanuga, vastates eluolulistele küsimustele.		
Küsib vajaduse korral täiskasvanutelt või kaaslastelt abi.		
On võimeline täitma täiskasvanu kahe-kolmeosalist korraldust.		
Kontrollib oma emotsioone.		
Võrdleb end eakaaslastega, oma toiminguid ja nende tulemusi eakakaaslaste omadega.		
Suudab vaikselt kuulata, kui ette loetakse.		
On võimeline 15 –30 min omaette mängima või ülesande kallal töötama.		
Suudab lauamängus reegleid järgida.		
Teab, mis tööd teevad ta vanemad või teised lähedased. Teab oma elukohta.		
Teab ja oskab valida mõne tuttava telefoninumbrit.		
Oskab nimetada kõiki nädalapäevi ja teab, mis päev eelneb või järgneb suvaliselt nimetatud päevale.		
Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.		
Teab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses.		
Tahab kooli minna.		

Lapse nimi

Seitsmenda eluaasta lõpuks on laps omandanud eeldatavalt järgmised teadmised ja oskused:

Kokkulepitud märgistus: on omandanud X
vajab täiskasvanu abi V

LIIKUMINE		
Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;		
Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;		
Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;		
Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;		
Säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;		
Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;		
Matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;		
Sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;		
Suudab ise organiseerida liikumismänge; kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;		
Liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;		
Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (<i>lindid, rätikud, rõngad jne</i>);		
Mängib sportlike elementidega mängu (<i>korvpall, jalgpall jne</i>);		
Suudab osaleda kelguvõistlustel (<i>kaugusele, täpsusele jne.</i>)		
Nimetab erinevaid spordialasid ja eesti tuntumaid sportlasi.		
Muusika		
Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;		
Laulab sõnu selgelt hääldades ja dünaamikat tehes;		
Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ ansambelis kui ka üksi; suudab olla solistile taustalauljaks;		
Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;		
Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;		
Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;		
Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;		
Mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;		
Liigub vastavalt muusika meeleolule;		
Väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.		

KOOLIVALMIDUSKAART

1. LAPSE NIMI:

SÜNNIAEG:

KÄIS VILJANDI LASTEAIAS KARLSSON AJAVAHEMIKUS:

2. LAPSE ARENGUTULEMUSED ÜLDOSKUSTES

ENESEKOHASED OSKUSED	
SOTSIAALSED OSKUSED	
MÄNGUOSKUSED	
TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED	

3. LAPSE ARENGUTULEMUSED ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONDADES

MINA JA KESKKOND	
KEEL JA KÕNE	
EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	
MATEMAATIKA	
KUNST	
LIIKUMINE	
MUUSIKA	

Kuupäev
 Õpetajad
 Lapsevanem
 Lasteaed Karlsson direktor

LASTE JA VANEMATE ÕIGUSED (alus: Koolieelse lasteasutuse seadus, 1999)

Laste õigused

- Lastel on lasteasutuses õigus vaimselt ja füüsiliselt tervislikule keskkonnale ja päevakavale, eneseusaldust ja vaimset erksust toetavale tegevusele ning pedagoogide igakülgsel abile ja toetusele alushariduse omandamisel.

Vanemate õigused

Vanematel on õigus:

- tuua last lasteasutusse ja viia sealt ära vanematele sobival ajal lasteasutuse päevakava järgides;
- nõuda vajalike tingimuste loomist laste mitmekülgses arenguks ja kasvamiseks, aidates ise kaasa nende tingimuste kujunemisele;
- tutvuda lasteasutuse õppe- ja päevakavaga;
- saada teavet lasteasutuse töökorralduse kohta.

Vanemate kohustused

Vanemad on kohustatud:

- looma lapsele soodsad tingimused arenemiseks ja alushariduse omandamiseks lasteasutuses;
- kinni pidama lapse toomisest ja viimisest lasteasutuse päevakavast ja lahtiolekuaegadest;
- kinni pidama laste tervisekaitse ja tervise edendamise nõuetest;
- tasuma õigeaegselt lasteaia maksu.